

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
медичної частини № 72 філії Державної установи «Центр охорони
здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»
у Миколаївській та Одеській областях**

18.08.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.08.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування медичної частини № 72 філії Державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Миколаївській та Одеській областях (далі – медична частина).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Русавська Оксана Олексіївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Мільніченко Анна Денисівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація

Медична частина знаходиться за адресою: м. Вознесеньк, вул. Київська, буд. 300, на території Державної установи «Вознесеньська виправна колонія № 72».

Керівництво: Сеймов Мурат Алердович – завідувач медичної частини.

Штатна чисельність персоналу установи: завідувач медичної частини-лікар – 1 шт. одн., лікар-стоматолог – 0,5 шт. одн., фельдшер – 5 шт. одн., лікар-рентгенолог – 0,5 шт.одн; рентгенлаборант – 0,5 шт. одн., лаборант кабінету лабораторних досліджень – 0,5 шт. одн.

Вакантними залишаються посади: лікар-психіатр, лікар-терапевт, клінічний психолог.

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, яка отримана відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 21.12.2019 № 2639 за спеціальностями: терапія, стоматологія, рентгенологія, за спеціальностями молодших спеціалістів

з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка).

Договір про надання послуг з управління відходами від 05.02.2026 № 694 укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробнича компанія «УКРЕКОПРОМ».

В медичній частині установи забезпечено цілодобове чергування медичного працівника (фельдшера), яким надається медична допомога.

На день відвідування на медичному обслуговуванні перебувало 475 осіб.

Під час відвідування група НПМ мала можливість безперешкодно оглянути приміщення медичної частини, ознайомитися з умовами організації надання медичної допомоги засудженим особам, вивчати необхідну документацію (фото 1, 2).

У медичній частині функціонує 5 стаціонарних палат, кожна з яких розрахована на 5 осіб. Із зазначених палат медичним персоналом використовуються 2 стаціонарні палати, як ізолятори для розміщення осіб, які потребують ізоляції за медичними показаннями. На момент відвідування на лікуванні у стаціонарі перебувало 11 пацієнтів.

Медична частина забезпечена медичним обладнанням для проведення діагностичних та невідкладних медичних заходів. Зокрема, у медичній частині наявне та перебуває у робочому стані рентгенологічне обладнання, електрокардіограф та автоматичний зовнішній дефібрилятор, що дає змогу проводити відповідні діагностичні дослідження та надавати невідкладну медичну допомогу у разі виникнення загрозливих для життя станів.

Медична частина забезпечена швидкими тестами для виявлення вірусу імунодефіциту людини (далі – ВІЛ), вірусного гепатиту С та вірусного гепатиту В.

На день відвідування в установі перебуває 36 ВІЛ-інфікованих осіб, які отримують антиретровірусну терапію. Консультативну допомогу ВІЛ-інфікованим особам забезпечує лікар-інфекціоніст, який прибуває до установи із міської медичної частини м. Миколаїв. Прийом лікаря-інфекціоніста здійснюється двічі на місяць відповідно до затвердженого графіка.

У 2026 році проліковано 22 пацієнти з вірусним гепатитом С. Усі вони отримують противірусну терапію за кошти державного бюджету відповідно до Державної стратегії протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам.

Медична частина має наступні приміщення: кабінет лікарів (ординаторська), кабінет лікаря-стоматолога, кабінет лабораторних досліджень, кабінет для проведення ультразвукових досліджень, санітарна кімната.

При необхідності проведення додаткових обстежень або лікування, засуджені мають можливість отримати медичну допомогу у інших закладах охорони здоров'я незалежно від форм власності та підпорядкування.

Водночас в ході відвідування групою НПМ були виявлені недоліки в роботі медичної частини, які призводять до порушень прав засуджених осіб.

II.ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

1. Під час вивчення медичної документації, зокрема медичних карток стаціонарних хворих (форма № 003/о) виявлено недоліки у заповненні медичної документації. Зокрема відсутній опис перебігу захворювань, результатів динамічного спостереження за пацієнтами та обґрунтування призначеного лікування.

Так, у одного із пацієнтів у медичній карті стаціонарного хворого (форма № 003/о) якому встановлено діагноз «Гострий правобічний отит» та який, відповідно до медичної документації, перебуває на лікуванні з приводу зазначеного захворювання близько шести місяців. У щоденникових записах протягом зазначеного періоду загальний стан пацієнта систематично оцінюється як «задовільний», без належного відображення динаміки захворювання, результатів проведеного лікування, його ефективності, наявності або відсутності клінічних проявів захворювання та причин продовження лікування в умовах стаціонару (фото 3).

Вказане може свідчити про формальний характер ведення медичної документації та неналежне здійснення динамічного медичного спостереження за пацієнтом. Відсутність у медичній картці повної та послідовної інформації про перебіг захворювання і корекцію лікування унеможлиблює належний контроль за якістю та безперервністю надання медичної допомоги, а також створює ризик несвоєчасного перегляду діагнозу та лікувальної тактики у разі відсутності позитивної клінічної динаміки, що не відповідає встановленим вимогам щодо ведення медичної документації, визначеним наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 14.02.2012 № 110, та свідчить про неналежне документування персоналом медичної частини процесу надання медичної допомоги.

2. У медичній частині установи наявні два журнали: «Журнал обліку виявлених тілесних ушкоджень у осіб, які знаходяться на території Державної установи «Вознесенська виправна колонія № 72» та «Журнал обліку виявлених тілесних ушкоджень осіб, які прибули до Державної установи «Вознесенська виправна колонія № 72». Водночас у 2026 році жодного запису про тілесні ушкодження не внесено, а на день відвідування ведення зазначених журналів не здійснювалося. Відсутність записів не дає підстав стверджувати про фактичну відсутність тілесних ушкоджень, оскільки за неналежного ведення обліку неможливо достовірно встановити факт їх виявлення та документування. Така практика не забезпечує належного контролю за станом здоров'я осіб, позбавлених волі, та створює ризик приховування або втрати інформації про можливі випадки неналежного поводження. Європейський комітет з питань

запобігання катуванням (далі – ЄКЗК) наголошує на необхідності систематичного документування та повідомлення про всі тілесні ушкодження осіб, позбавлених волі, визначаючи це одним із основоположних принципів належної пенітенціарної охорони здоров'я.

3. У медичній частині наявна вакантна посада лікаря-терапевта. Крім того, штатним розписом медичної частини не передбачено посаду лікаря-психіатра, незважаючи на те, що в установі перебувають особи, які потребують психіатричної допомоги, постійного медичного спостереження та відповідного супроводу. У зв'язку з цим лікар-психіатр залучається до проведення медичних оглядів епізодично, шляхом залучення спеціаліста з іншого закладу охорони здоров'я філії. Така організація медичної допомоги не забезпечує постійної участі лікаря-психіатра у проведенні медичних оглядів, що не відповідає вимогам абзацу другого пункту 2 глави 2 розділу II Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та МОЗ від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), відповідно до якого в медичному огляді обов'язково беруть участь лікар-терапевт (або лікар загальної практики-сімейний лікар), лікар-психіатр та лікар-стоматолог. Відсутність лікаря-терапевта та лікаря-психіатра у складі медичного персоналу, який постійно забезпечує медичну допомогу в установі, створює ризики несвоєчасного проведення медичних оглядів, виявлення захворювань, призначення та коригування лікування, а також належного медичного спостереження за станом здоров'я осіб, які перебувають в установі. Такі обставини також створюють ризик формального проведення медичних оглядів та неналежної оцінки стану здоров'я пацієнтів. Відповідно до пункту 38 рекомендацій ЄКЗК (CPT/Inf(93)12-part), де зазначено, що медичні служби в місцях позбавлення волі повинні бути в змозі забезпечити медичну допомогу та лікування, а також відповідну дієту, фізіотерапію, реабілітацію чи будь-який інший спеціальний догляд на такому ж рівні, який пропонується пацієнтам в цивільних медичних закладах.

5. В медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, затвердженого наказом МОЗ від 27.03.2012 № 200. Як наслідок особи, які перебувають в установі, позбавлені можливості отримувати ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування, яке затверджено статтею 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

ЄКЗК у своїй доповіді до Уряду України за результатами візиту з 16 по 27 жовтня 2023 року зазначив, що потрапляння до пенітенціарної установи повинно бути можливістю для вирішення проблем, пов'язаних із наркотиками, і тому відповідна медична допомога має бути надана всім зацікавленим особам. В усіх установах повинно бути доступне відповідне медичне обслуговування.

6. У кабінеті лікаря-стоматолога виявлено лікарські засоби та вироби медичні із закінченим строком придатності, що свідчить про неналежну організацію контролю за їх обігом та недотримання вимог підпункту 5 пункту 3 розділу V Правил проведення вхідного контролю якості лікарських засобів у закладах охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584. Лікарські засоби із закінченим строком придатності не можуть бути допущені до медичного застосування, а їх зберігання разом із лікарськими засобами, придатними до використання, створює ризик їх застосування під час надання медичної допомоги (фото 4, 5, 6).

7. Під час конфіденційного спілкування з медичним персоналом та засудженими особами виявлено, що медична частина не забезпечена в повному обсязі лікарськими засобами, зокрема гепатопротекторами, ноотропними препаратами та супозиторіями. Наявний дефіцит лікарських засобів обмежує можливість проведення повноцінного терапевтичного курсу, перешкоджає належному виконанню призначень лікаря та знижує якість надання медичної допомоги.

Зазначене свідчить про недотримання вимог статті 116 Кримінально-виконавчого кодексу України, згідно з якою засуджені мають право на медичну допомогу і лікування, а їхнє медико-санітарне забезпечення здійснюється відповідно до законодавства про охорону здоров'я, зокрема статті 49 Конституції України та статті 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Водночас відповідно до Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та МОЗ від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), медична допомога засудженим особам має надаватися відповідно до клінічних протоколів та з урахуванням їхніх фактичних потреб у лікуванні. Формування та підтримання запасу ліків має здійснюватися з урахуванням вимог Національного переліку основних лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333.

Відсутність необхідних лікарських засобів створює високі ризики переривання або відтермінування терапії. Зазначене унеможливорює дотримання безперервності лікувального процесу, що для пацієнтів із хронічною патологією несе загрозу загострення захворювань, розвитку ускладнень та погіршення загального стану здоров'я, особливо у випадках, коли у засуджених осіб відсутня можливість придбати ліки за допомогою родичів або інших осіб (за висновком лікуючого лікаря та за умови відповідного призначення передбаченого Порядком).

8. У порушення вимог «Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника», затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливорює проведення поглибленого стоматологічного

обстеження засуджених осіб та не забезпечується своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

9. У медичній частині відсутні спеціально облаштовані ізолятори для перебування хворих на туберкульоз або осіб із підозрою на зазначене захворювання (палати ізоляції аерогенної інфекції). Пацієнти з підозрою на туберкульоз тимчасово розміщуються в звичайних палатах стаціонару до подальшого направлення до спеціалізованої протитуберкульозної лікарні, що унеможливорює належну разову ізоляцію потенційно заразних хворих від інших засуджених, що порушує вимоги «Стандартів інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом МОЗ від 01.02.2019 № 287, якими передбачено вимоги для таких приміщень.

10. Наявна потреба у проведенні поточних ремонтних робіт. У медичній частині відремонтована палата, проте стіни мають нерівну, шорстку поверхню, що унеможливорює вологе прибирання та дезінфекційну обробку, та порушує вимоги розділу IV пункту 4.2, розділу VIII пункту 8.2 та 8.3 наказу МОЗ від 02.04.2013 № 259 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу» (фото 7).

11. Групою НПМ зафіксовано порушення побутового характеру. Зокрема, у кабінетах прийому лікарів відсутнє гаряче водопостачання, що не відповідає вимогам розділу V Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу» затвердженого наказом МОЗ від 02.04.2013 №259 (фото 8).

12. У порушення вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.2 - 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю та осіб, які належать до маломобільних груп населення (відсутній пандус, поручні та інші облаштування будівлі) (фото 9).

13. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, протипожежна система не облаштована належним чином, у приміщеннях медичної частини відсутня протипожежна сигналізація, що підвищує ризики пожежної небезпеки та загрожує життю засуджених у разі виникнення пожежі.

14. У ході відвідування встановлено порушення вимог природоохоронного законодавства та законодавства у сфері поводження з медичними відходами. Зокрема, всупереч вимогам розділів VIII та IX наказу МОЗ від 31.10.2024 № 1827 у медичній частині не облаштовано спеціально визначеного приміщення для тимчасового зберігання медичних відходів. Натомість їх зберігання та накопичення здійснюється у кабінеті медичної частини, яке не призначене для цих цілей та не відповідає встановленим вимогам щодо безпечного поводження з медичними відходами (фото 10, 11).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності медичної частини № 72 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Миколаївській та Одеській областях;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених у діяльності медичної частини № 72 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Миколаївській та Одеській областях.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»:

опрацювати питання щодо комплектації штатної чисельності медичної частини № 72 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Миколаївській та Одеській областях;

організувати необхідні заходи для приведення медичної частини у належний санітарно-технічний стан, зокрема забезпечити проведення ремонтних робіт та гаряче водопостачання у лікарських кабінетах;

облаштувати кабінет замісної підтримувальної терапії для лікування осіб з поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів;

облаштувати в медичній частині ізолятори для осіб хворих на інфекційні захворювання.

Забезпечити:

проведення фактичних медичних оглядів осіб, які перебувають в установі;

уповноваженою особою дотримання правил проведення контролю якості лікарських засобів та утилізацію лікарських засобів та виробів медичних відповідно до законодавства;

облаштування доступність медичної частини для вільного пересування маломобільних груп населення;

лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до потреби;

облаштування приміщень протипожежною сигналізацією та дотримання правил пожежної безпеки на території медичної частини;

належну утилізацію медичних відходів;

належне ведення медичної документації;

доступність медичної частини для вільного пересування маломобільних груп населення.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Олена БАРДАШ

Фото до звіту
Фото 1

Фото 2

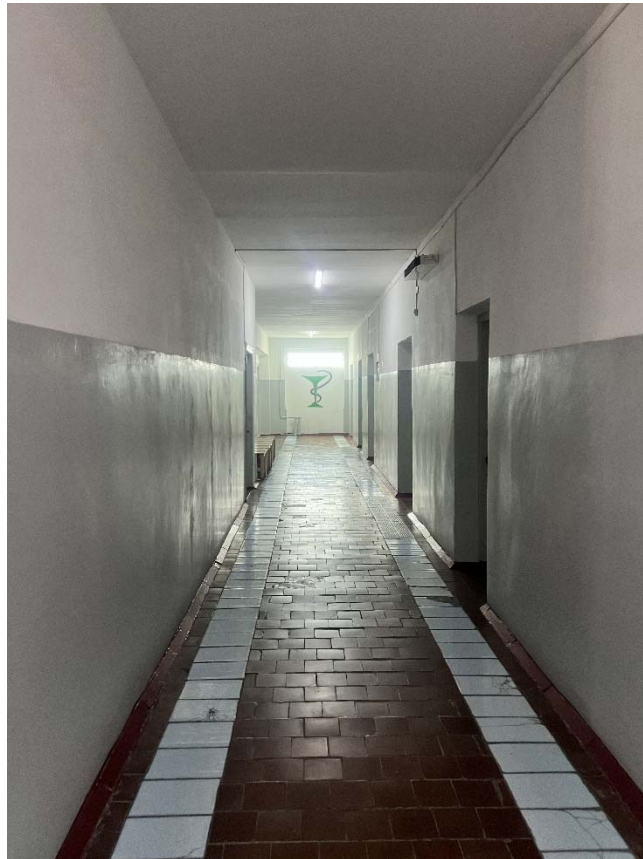

Фото 3

Дата, час	Шошение
16.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
17.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
18.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
19.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
20.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
21.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
22.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
23.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
24.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
25.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
26.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
27.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
28.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
29.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
30.02 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
01.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
02.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
03.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
04.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
05.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
06.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
07.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
08.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
09.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
10.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
11.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
12.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>
13.03 2026	Зарис. с.р. <i>Зарис. с.р.</i>

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο11